

Goed op weg

Vervolgonderzoek Civiele kunstwerken provincie Limburg

Bestuurlijk rapport
Juni 2026

Inhoudsopgave

1	Bestuurlijke hoofdpunten	3
2	Aanbevelingen 2018 nagenoeg geheel opgevolgd.....	5
2.1	Conclusie	5
2.2	Onderbouwing conclusie	5
2.3	Aanbevelingen	7
3	Beheer kunstwerken beter op orde, alertheid blijft nodig.....	8
3.1	Conclusie	8
3.2	Onderbouwing conclusie	8
3.3	Aanbevelingen	12
4	Bestuurlijke reactie GS en nawoord rekenkamer	14
4.1	Bestuurlijke reactie GS.....	14
4.2	Nawoord rekenkamer	15

1 Bestuurlijke hoofdpunten

Aanleiding onderzoek civiele kunstwerken

De Zuidelijke Rekenkamer heeft onderzoek uitgevoerd naar het beheer en onderhoud van civiele kunstwerken van de provincie Limburg. Deze kunstwerken - zoals viaducten, bruggen en duikers – zijn essentiële schakels in onze infrastructuur. Om problemen rond bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid te voorkomen, is goed beheer en onderhoud van groot belang. Provincies hebben een wettelijke zorgplicht voor het beheer en onderhoud van hun infrastructurele eigendommen, waaronder civiele kunstwerken. De provincie Limburg was op 1 december 2025 verantwoordelijk voor 384 civiele kunstwerken. In de nabije toekomst worden grote vervangingsprogramma's voorzien in Limburg, maar ook landelijk. In recente mediaberichtgeving wordt aandacht gevraagd voor grote financiële en personele uitdagingen bij infrastructureel onderhoud.¹

De rekenkamer heeft in voorliggend onderzoek gekeken naar de civiele kunstwerken waar de provincie Limburg verantwoordelijk voor is. Dit betekent onder andere dat we niet hebben gekeken naar de bruggen in Limburg waarvoor het Rijk verantwoordelijk is, zoals de bruggen over het Julianakanaal die eind 2025/begin 2026 veelvuldig aandacht kregen in de Limburgse media. Wel heeft de rekenkamer kort aandacht gegeven aan het belang van afstemming met onder andere Rijkswaterstaat, vanwege netwerkeffecten. In het onderzoek heeft de rekenkamer gekeken naar de opvolging van de aanbevelingen die zij in 2018 heeft gedaan. In dat jaar kwamen gebreken in het beheer en onderhoud naar boven; het was niet op orde.² Provinciale Staten (PS) besloten destijds de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen (opdracht PS). Daarnaast hebben we gekeken naar de huidige stand van zaken.

Bestuurlijke hoofdpunten 2026

De belangrijkste hoofdpunten uit het huidige onderzoek zijn:

-
- Gedeputeerde Staten (GS) en PS hebben de opdracht van PS naar aanleiding van het rekenkameronderzoek uit 2018 nagenoeg geheel opgepakt en ingevuld. Alleen de informatie richting PS over de stand van zaken / kwaliteit van civiele kunstwerken is op een enkel punt nog voor verbetering vatbaar.
  - Met de opvolging van de rekenkameraanbevelingen heeft de provincie een flinke inhaalslag gemaakt. Het beleid, de uitvoering van en verantwoording over het beheer en onderhoud van civiele kunstwerken is anno 2026 beter op orde, eerdere knelpunten zijn veelal opgelost en nieuwe aandachtspunten zijn in acht genomen. De kwaliteit van de kunstwerken is ten opzichte van 2018 ook verbeterd. Veel zaken zijn daarmee nu op orde, alleen het beheerplan behoeft actualisatie en de inzet van de provincie blijft kwetsbaar vanwege externe omstandigheden. Speciale aandacht daarbij vraagt de afstemming met onder andere Rijkswaterstaat, vanwege de netwerkeffecten die in de relatief smalle provincie Limburg sterk zijn.

¹ De Limburger, Bruggen zijn tikkende tijdbom in het Nederlandse wegennet (26 mei 2026).

NOS, Bruggen en wegen dicht als er niet meer geld komt, waarschuwen overheden (26 mei 2026).

NOS, Kabinet: scherpe keuzes nodig bij onderhoud wegen en bruggen, 'niet alles kan' (16 maart 2026).

² Zuidelijke Rekenkamer, Beheer en onderhoud kunstwerken provincie Limburg, mei 2018. Dit was een vervolg op haar inventariserend onderzoek uit 2012: Onderzoeksbrief Beheer en onderhoud van Kunstwerken provincie Limburg.

In de volgende hoofdstukken worden de bestuurlijke hoofdpunten nader toegelicht, onderbouwd en voorzien van aanbevelingen. In het rapport van bevindingen staan meer achtergrond, details en feitelijke bevindingen beschreven. De conclusies zijn het resultaat van analyse en interpretatie van de feitelijke bevindingen, waarbij de feitelijke bevindingen zoveel als mogelijk zijn afgezet tegen de onderzoeksvragen en normen uit het normenkader van de rekenkamer (zie bijlage 1 in het rapport van bevindingen).

2 Aanbevelingen 2018 nagenoeg geheel opgevolgd

2.1 Conclusie

C1 GS en PS hebben nagenoeg geheel voldaan aan de opdracht van PS naar aanleiding van het rekenkameronderzoek civiele kunstwerken uit 2018. Alleen de informatie richting PS over de stand van zaken / kwaliteit van de civiele kunstwerken is op een enkel punt nog voor verbetering vatbaar.

2.2 Onderbouwing conclusie

De rekenkamer heeft vastgesteld dat de opdracht van PS uit 2018 grotendeels is opgepakt en ingevuld. Daarmee zijn de toenmalige aanbevelingen van de rekenkamer zo goed als geheel opgevolgd. Alleen de informatie over de stand van zaken van kunstwerken is nog voor verbetering vatbaar.

In onderstaande tabel zijn onze aanbevelingen - de opdracht van PS - uit 2018 (verkort) weergegeven. In de tabel wordt per aanbeveling een overzicht gegeven van de mate van invulling van de opdracht van PS: **groen**: dit deel van de opdracht is volledig uitgevoerd **oranje**: dit deel is deels uitgevoerd **rood**: dit deel is niet uitgevoerd.

Tabel 2.1 Mate waarin opdracht PS Limburg naar aanleiding van rekenkameronderzoek 2018 is uitgevoerd (april 2026)

Nr./Uitgevoerd	Opdrachten aan GS	Acties GS vanaf 2018
01	Informeert PS over de vervangingsopgave korte en middellange termijn en de daarvoor benodigde aanzienlijke ophoging van het budget	<ul style="list-style-type: none"> ✓ PS zijn eind 2018 via het Beheerplan Kunstwerken & Geluidbeperkende constructies 2019-2023 geïnformeerd over de vervangingsopgave korte en (middel)lange (tot en met 2068) termijn en het daarvoor benodigde budget. ✓ Dit gebeurde ook in het begin van de nieuwe coalitieperiodes eind 2019 en begin 2024 via de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIK). Zie in hoofdstuk 3 figuur 3.1.
02	Stel zo snel mogelijk de aangekondigde beleidsnota vast met de daarvan afgeleide beheerplannen en informeer PS daarover	<ul style="list-style-type: none"> ✓ De aangekondigde beleidsnota en het daarvan afgeleide beheerplan kunstwerken zijn 'zo snel als mogelijk' vastgesteld. Het beheerplan werd door GS in oktober 2018 vastgesteld. De beleidsnota – de NIK 2020-2023 – werd eind 2019 door GS en in februari 2020 door PS vastgesteld. ✓ PS zijn daarover geïnformeerd door toezending van deze documenten door GS. PS ontvingen in november 2018 het beheerplan en een conceptversie van de beleidsnota. In verband met de Statenverkiezingen in 2019 werd de NIK 2020-2023 eind 2019 ter vaststelling toegezonden aan de nieuwe Staten. PS ontvingen de opvolger daarvan – de NIK 2024-2027 –, begin 2024 en stelden deze in april 2024 vast.

03

Neem voornoemde beleidsnota als uitgangspunt voor de inrichting van de organisatie, met specifiek aandacht voor capaciteit en constructieve kennis en kunde

- ✓ Het beheerplan en de opvolger daarvan geven – uitgaande van het beleid en de opgave – een beschrijving van de inrichting van de (beheer)organisatie met aandacht voor onder andere capaciteit (die na het rekenkameronderzoek is uitgebreid met één assetbeheerder), kennis, kunde, overlegstructuur en -frequentie. Per 1 januari 2026 is een derde assetbeheerder in dienst getreden en is door herverdeling van taken nog meer capaciteit beschikbaar voor beheer van kunstwerken omdat twee daarvan zich nu primair kunnen richten op deze taak. Sinds 2018 wordt gewerkt met een professioneel en geautomatiseerd beheermanagementsysteem (BMS).

04

Geef in de begroting en jaarstukken inhoudelijke en adequate informatie over de kwaliteit, het beheer en onderhoud van kunstwerken.

- Deze aanbeveling is gedeeltelijk opgevolgd. De informatievoorziening aan PS is verbreed en geprofessionaliseerd, maar niet primair via de begroting en jaarstukken. De zichtbaarheid van kunstwerken in financiële overzichten is daarin wel verbeterd.
- ✓ Kaderstelling is versterkt via de NIK's. Hierin worden het nagestreefde kwaliteitsniveau, financiële kaders en beleidsmatige afwegingen expliciet vastgelegd. Kunstwerken met een investeringsopgave binnen 15 jaar worden vermeld, evenals de langetermijnplanning met in de NIK 2024-2027 ook bedragen.
- Ook is er in de NIK 2024-2027 een overzicht opgenomen met de kwaliteit van de kunstwerken. Daarmee is daar in de afgelopen zeven jaar slechts één keer expliciet inzicht in gegeven. Vele, maar niet alle begrotingen en jaarstukken bevatten wel voor de totale infrastructuur de algemene vermelding dat al dan niet sprake is van achterstallig onderhoud / aan het kwaliteitsniveau wordt voldaan en de uitvoering conform de NIK plaatsvindt. Voor projecten wordt verwezen naar de halfjaarlijkse voortgangsrapportages.
- ✓ Voortgangsinformatie wordt vooral gedeeld via de halfjaarlijkse rapportages Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (IPML). Deze zijn concreet en op projectniveau, kunstwerken worden niet altijd apart vermeld en alleen lopende projecten zijn opgenomen.

05

Blijf als PS zelf alert op, en, volg de informatieverstrekking in de P&C-cyclus door GS aandachtig

- ✓ PS hebben via amendementen en besluitvorming over de begroting 2019 en de NIK 2020 en 2024-2027 expliciet invloed uitgeoefend op budgettering kunstwerken en risicobeheersing.
- ✓ PS hebben in 2020 gevraagd om meer samenhangende en gedetailleerde informatie over grote mobiliteitsprojecten.
- ✓ PS ontvangen en bespreken halfjaarlijks de daaruit voortgekomen voortgangsrapportages IPML en betrekken beheer en onderhoud van infrastructuur structureel bij bespreking en vaststelling van de begrotingen, jaarstukken en NIK's.
- ✓ PS stellen technische en politieke vragen bij grote afwijkingen, incidenten en verwachte vervangingsopgaven.

2.3 Aanbevelingen

2.3.1 Aanbeveling aan GS

- A1 Verbeter de informatievoorziening over civiele kunstwerken aan PS en blij daarover in overleg met PS, in ieder geval op de volgende punten:
- A1a Geef in alle begrotingen en jaarstukken voor de totale infrastructuur expliciet aan of al dan niet aan het nagestreefde kwaliteitsniveau ('Basis') wordt voldaan. Indien dit afwijkt voor kunstwerken, vermeld dat dan expliciet, evenals de belangrijkste oorzaken daarvan.
- A1b Geef ook in de voortgangsrapportages IPML – voor de daarin opgenomen doelstelling dat in 2027 het provinciale infrastructurale areaal aan het kwaliteitsniveau 'Basis' voldoet - expliciet inzicht of voldaan wordt aan het kwaliteitsniveau. Geef, gezien het belang van kunstwerken en de doelstelling, daarbij specifiek inzicht in de huidige kwaliteit van kunstwerken en de ontwikkeling daarvan in de tijd (zie ter inspiratie bijvoorbeeld figuur 3.3).

3 Beheer kunstwerken beter op orde, alertheid blijft nodig

3.1 Conclusie

C2 Beleid, beheer en onderhoud civiele kunstwerken is anno 2026 beter op orde dan in 2018. Alleen het beheerplan behoeft actualisatie en de inzet van de provincie blijft kwetsbaar vanwege externe omstandigheden waardoor alertheid nodig blijft.

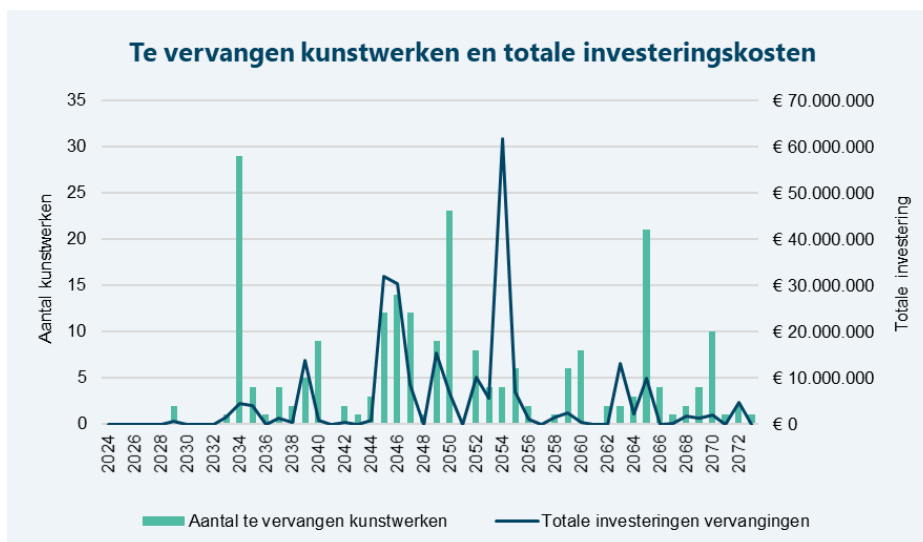
3.2 Onderbouwing conclusie

Na het rekenkameronderzoek uit 2018 en met de opvolging van de rekenkameraanbevelingen heeft de provincie een flinke inhaalslag gemaakt. Het beleid, de uitvoering van en verantwoording over het beheer en onderhoud van civiele kunstwerken is anno 2026 beter op orde, eerdere knelpunten zijn veelal opgelost en nieuwe aandachtspunten zijn in acht genomen. Ook de kwaliteit van de kunstwerken is ten opzichte van 2018 verbeterd (zie figuur 3.3). Veel zaken zijn daarmee nu op orde, alleen het beheerplan behoeft actualisatie en de inzet van de provincie blijft kwetsbaar vanwege externe omstandigheden.

Beleid, uitvoering en verantwoording beter op orde, eerdere knelpunten veelal opgelost

- In tegenstelling tot 2018 heeft de provincie sinds 2020 wel meerjarig beleid voor beheer en onderhoud van civiele kunstwerken, dat om de vier jaar wordt geactualiseerd. Hiermee is de beleidsnota 2011-2015 uit 2011 die gedateerd was vervangen. Het huidige beleid is vastgelegd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIK) 2024-2027. Het voorbereiden en opstellen van de nota 2028-2031 voor de nieuwe coalitieperiode staat voor eind 2026-2027 op de agenda.
- Ook hebben PS nu, in tegenstelling tot 2018, via met name de NIK's wel inzicht in de benodigde financiële middelen voor exploitatie en vervangingen van civiele kunstwerken voor de 'komende' vier jaar en een prognose voor de lange termijn zodat PS inzicht krijgen wat er naar verwachting zit aan te komen. Zie voor de verwachte investeringen 2024-2027 onderstaande figuur.

Figuur 3.1 Verwachte investeringen kunstwerken 2024-2073 in aantallen (groen) en € (blauw)*

Bron: Bewerking Zuidelijke Rekenkamer, Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen Provincie Limburg 2024-2027 (januari 2024)

* Aantallen en bedragen hoeven niet gelijk op te gaan, omdat de investeringen bij het ene kunstwerk (veel) hoger of lager kunnen liggen dan bij anderen (is afhankelijk van onder andere soort werkzaamheden en soort kunstwerk).

- Tevens zijn nu de benodigde middelen (voor investeringen) wel beschikbaar. PS stellen na vaststelling van de NIK bij de begroting de middelen beschikbaar die nodig zijn voor de uitvoering van het vierjarige beleid rondom civiele kunstwerken. Daarmee zijn op dit moment de benodigde middelen voor exploitatie (dagelijks en groot onderhoud) en vervangingsinvesteringen voor de periode 2024-2027 beschikbaar. Zie onderstaande figuur.

Figuur 3.2 Begrote middelen onderhoud civiele kunstwerken onder verantwoordelijkheid provincie Limburg

Bron: Dagelijks en groot onderhoud 2026-2030: 12^e voortgangsrapportage Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg. Investeringen: Begroting 2026 provincie Limburg

- In tegenstelling tot 2018 is er nu wel een concreet beheerplan. In 2018 is dit opgesteld voor civiele kunstwerken en in 2021/2022 is dat geactualiseerd. Het is echter niet bijgewerkt na verschijnen van het huidige beleid in 2024 en heeft dan ook actualisatie. De provincie heeft in lijn daarmee het voornemen om in het 2^e en 3^e kwartaal van 2026 zowel een overkoepelend strategisch assetmanagementplan op te stellen als per assetcategorie, waaronder voor kunstwerken, een operationeel assetmanagementplan.
- Het beheer en onderhoud wordt in lijn met het beleid en beheerplan gestructureerd uitgevoerd. Het in 2023 met een gespecialiseerde externe partij afgesloten meerjarig instandhoudingscontract voor

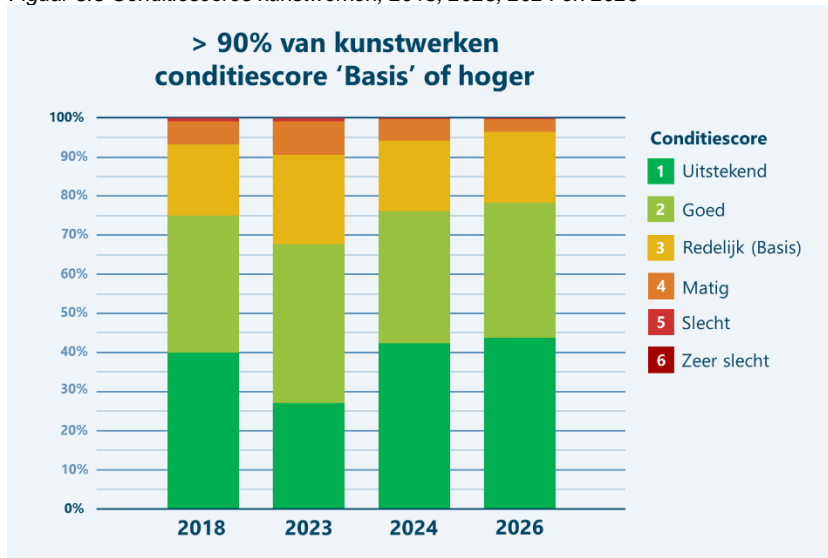
kunstwerken (MICK) draagt daaraan bij en zorgt voor actueel inzicht en kennisopbouw. Daarnaast zorgt het voor structurele uitvoering van reguliere onderhoudsmaatregelen met direct herstel waar nodig en informatie voor de provincie voor het inplannen van groot onderhoud of vervanging. Voor complexere onderhoudsopdrachten verstrekt de provincie vervolgens losse opdrachten aan derden of wordt vanuit een ander cluster binnen de provincie (Wegaanleg) projectmanagementorganisatie ingeschakeld. De provincie laat daarnaast via een structurele inspectiecyclus ook periodiek (diepgaander) onderzoek uitvoeren naar de technische staat en kwaliteit van de kunstwerken. Ze heeft via deze bronnen actueel inzicht in de staat van de kunstwerken. Ook beschikt en werkt de provincie nu in vergelijking met eerder met een adequaat professioneel geautomatiseerd beheermentagementsysteem dat up to date informatie bevat over de kunstwerken. Dit maakt technische en financiële sturing mogelijk. Tevens is de capaciteit ten opzichte van 2018 eerst uitgebreid naar twee assetbeheerders kunstwerken en per 1 januari 2026 naar drie. Twee daarvan kunnen zich sinds 2026 primair richten op beheertaken, zodat 2,5 fte beschikbaar is. Er worden op dit moment door de provincie geen echte bottlenecks ervaren, maar de provincie blijft op zoek naar verdere optimalisatie van het beheerproces. Goed onderhoud is volgens de provincie de meest duurzame manier om kunstwerken zo lang mogelijk functioneel te houden.

- Er is een nota met afspraken voor samenwerking bij grenswegen en gezamenlijke objecten. In lijn daarmee is sprake van goede afstemming bij noodzakelijke grensoverschrijdende samenwerking. Ook is binnen Limburg sprake van goede samenwerking en afstemming met andere betrokken partijen als gemeenten en Rijkswaterstaat.
- Bij financiële druk wordt eerst geherprogrammeerd of geprioriteerd, voordat aanvullende middelen worden gevraagd bij PS. Bij urgentie of veiligheidsrisico's wordt direct ingegrepen. Daarvoor zijn verschillende financiële buffers beschikbaar.
- De kwaliteit van de kunstwerken is ten opzichte van 2018 verbeterd. Uitgaande van de conditiescore - die gebaseerd is op visuele inspecties - is het aandeel kunstwerken dat voldoet aan het nagestreefde kwaliteitsniveau 'Basis' toegenomen van 93% in 2018 naar 96% in 2026 (zie onderstaande figuur score 1, 2 of 3).³ Meer specifiek is het aandeel, na een daling van 2018 naar 2023 van 93% naar 90%, in 2024 toegenomen naar 94% en in 2026 naar 96%. De stijging is het gevolg van het onderhoudscontract MICK dat in 2023 van start is gegaan en waardoor de reguliere onderhoudsmaatregelen structureler zijn uitgevoerd.

---

³ Met dit kwaliteitsniveau wordt voldaan aan de wettelijke zorgplicht, en zorgt voor een optimale balans tussen prestaties, risico's en kosten. Voor het onderhoud van civiele kunstwerken geldt specifiek dat ze in goede staat dienen te worden gehouden: functioneel, veilig en schoon. Ze worden zo onderhouden dat ze volgens de landelijke norm NEN 2767-4 een conditiescore van 1, 2 of 3 hebben (uitstekend, goed, basis).

Figuur 3.3 Conditie scores kunstwerken, 2018, 2023, 2024 en 2026

Bron: Bewerking Zuidelijke Rekenkamer op basis van informatie aangeleverd door de provincie

- De informatievoorziening aan PS is verbeterd, maar is op een enkel punt nog voor verbetering vatbaar. Zie paragraaf 2.3.1 aanbeveling A1: inzicht in de kwaliteit van kunstwerken en ontwikkeling daarvan in de tijd. De rekenkamer heeft verder vastgesteld dat de consistentie in de informatie over de omvang van het areaal beter kan. In provinciale documenten worden nu namelijk niet altijd dezelfde categorieën en aantallen kunstwerken voor een vergelijkbaar tijdstip gegeven. Vanuit de provinciale organisatie is erkend dat deze benadering onduidelijkheid kan veroorzaken. Naar aanleiding van deze bevinding van de rekenkamer is de organisatie voornemens meer afstemming aan te brengen tussen de aantallen kunstwerken in verschillende documenten en in de betreffende documenten een duidelijke toelichting te geven op de verschillen.

Nieuwe aandachtspunten zijn in acht genomen

- Er wordt bij ontwerp, aanleg, beheer en onderhoud via strenge(re Europese) eisen en normen rekening gehouden met nieuwe aandachtspunten, zoals klimaatverandering/adaptatie, duurzaamheid, hogere belasting door verkeer (waaronder elektrische voertuigen en voertuigen van defensie) en stikstof. Regulier onderhoud van kunstwerken kan plaatsvinden zonder extra stikstofprocedures en reconstructies en vervangingen hebben vooralsnog niet geleid tot een aanvullend vergunningstraject.

Blijvende alertheid nodig

- De toekomstige uitvoeringscapaciteit vormt een belangrijk aandachtspunt voor de provincie. Het aanbod van gekwalificeerd personeel neemt af, terwijl de vraag juist toeneemt door de omvangrijke beheer- en vervangingsopgave in de komende jaren in heel Nederland. Zowel landelijk als in de provincie Limburg worden namelijk grote vervangingsprogramma's voorzien voor civiele kunstwerken uit de jaren '60 en '70 met een levensduur van 70 à 80 jaar. Overheden, aannemers en adviesbureaus werven daarbij uit dezelfde beperkte pool van professionals, wat de concurrentie om personeel vergroot. Voor de provincie Limburg worden grote vervangingsprogramma's na 2030 voorzien. Om

toekomstige capaciteitsproblematiek deels te mitigeren, neemt de provincie medewerkers aan zonder civieltechnische achtergrond en schoolt deze om. Ook onderzoekt ze samenwerking met andere overheden, zoals provincies en Rijkswaterstaat, om bijvoorbeeld gezamenlijk gespecialiseerde medewerkers te werven en op te leiden die vervolgens inzetbaar zijn voor meerdere overheden.⁴

- De samenwerking met andere beheerders, zoals Rijkswaterstaat en ProRail vraagt om tijdige afstemming en aandacht, mede vanwege het besluitvormingsproces dat binnen deze organisaties geldt. Daarnaast zien deze beheerders zich geconfronteerd met achterstanden en grote capaciteits- en financiële uitdagingen.⁵ De provincie Limburg sprak begin mei 2026 het Rijk en Rijkswaterstaat aan en vroeg onder andere 'snelheid, duidelijkheid en adequaat handelen' te tonen.⁶ Afstemming is van belang vanwege de netwerkeffecten die zich voordoen bij infrastructuur. Dit geldt zowel voor beleid als voor uitvoering van onderhoudswerkzaamheden. Onderhoudswerkzaamheden zijn namelijk vaak afhankelijk van en moeten worden afgestemd met andere (infrastructuur)projecten en regionale verkeerssituaties. In Limburg wordt dit nog versterkt doordat er weinig alternatieve routes zijn omdat de provincie geografisch gezien vrij smal is.

3.3 Aanbevelingen

3.3.1 Aanbevelingen aan GS

- A2 Zet de proactieve lijn van positieve ontwikkeling op het gebied van beleid, uitvoering en verantwoording van 2018 tot heden voort.
- A2a Handhaaf de periodieke actualisatie van meerjarig beleid en bijbehorend concreet beheerplan, met inzicht in de benodigde financiële middelen voor de korte en lange termijn.
- A2b Zorg dat de uitvoering van beleid en beheerplan gestructureerd blijft plaatsvinden. Met alertheid op, en toepassing van, verdere optimalisatie-mogelijkheden.
- A2c Blijf de verantwoording verbeteren, zie voor specifieke mogelijkheden A1a en A1b.
- A3 Actualiseer in 2026 het beheerplan door het opstellen van zowel het overkoepelende strategisch assetmanagementplan als per assetcategorie (waaronder civiele kunstwerken) een operationeel assetmanagementplan, zoals reeds door u gepland.
- A4 Zorg er voor dat het risicomanagement en de daarbij horende alertheid op externe ontwikkelingen en beheersmaatregelen op niveau blijft. Dit geldt met name voor de samenwerking met andere partijen die capaciteits- en financiële beperkingen kennen. Benut hierbij het Interprovinciaal Overleg (IPO).

⁴ Ook op Rijksniveau en in andere provincies worden in dit kader initiatieven ondernomen. Zo is er in Noord-Holland een samenwerkingsprogramma Samen Slimmer Renoveren en Vervangen (SSRV) waarin Noord-Hollandse gemeenten, Rijkswaterstaat, provincie Noord-Holland, ProRail en de Vervoerregio Amsterdam samen de groeiende vervangings-opgave kunstwerken aanpakken door kennis, data en capaciteit te bundelen. En Rijkswaterstaat sloot samenwerkingsraamovereenkomsten met 53 ingenieursbureaus en 36 adviesbureaus die Rijkswaterstaat met hun kennis en expertise ondersteunen.

⁵ De Limburger, Bruggen zijn tikkende tijdbom in het Nederlandse wegennet (26 mei 2026) en NOS, Bruggen en wegen dicht als er niet meer geld komt, waarschuwen overheden (26 mei 2026).

⁶ De Limburger, Brug over Julianakanaal bij Roosteren gevaarlijker dan gedacht, provincie eist actie van minister en gaat strikt handhaven (10 mei 2026).

3.3.2 Aanbeveling aan PS

A5 Vraag GS bij de voorbereiding van de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2028-2031, die eind 2026/2027 plaatsvindt, om goed inzicht in de (financiële) gevolgen van actuele ontwikkelingen en het bijbehorende risicomanagement.

4 Bestuurlijke reactie GS en nawoord rekenkamer

Op 18 juni 2026 ontving de rekenkamer de bestuurlijke reactie van GS op het concept bestuurlijk rapport. Deze reactie is hieronder integraal opgenomen in paragraaf 4.1, gevolgd door het nawoord van de rekenkamer in paragraaf 4.2.

4.1 Bestuurlijke reactie GS

“Met belangstelling en waardering heeft ons college van GS kennisgenomen van het concept bestuurlijk rapport van mei 2026 inzake het vervolgonderzoek naar het beheer en onderhoud van civiele kunstwerken. Wij danken de Zuidelijke rekenkamer voor de grondige analyse, de constructieve aanbevelingen en de bevestiging van de bereikte verbeteringen ten opzichte van de situatie in 2018. Tegelijkertijd onderschrijven wij de noodzaak tot blijvende alertheid, zeker gezien toekomstige uitdagingen op het gebied van capaciteit en samenwerking met andere wegbeheerders.

Middels deze brief doen wij u onze reactie toekomen.

1. Bestuurlijke hoofdpunten.

Wij stellen het op prijs dat onze inzet om beleid, uitvoering en verantwoording rond civiele kunstwerken op orde te brengen helder wordt benoemd, evenals de geboekte kwaliteitsverbetering. Daarbij nemen wij de opmerking ter harte dat de informatievoorziening richting PS op onderdelen kan worden verbeterd. U beveelt aan in de P&C-cyclus explicieter te rapporteren over de kwaliteit van de civiele kunstwerken (en andere assets). Wij zien dit echter als een duidelijk benoemd verbeterpunt voor de voortgangsrapportages van het Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (IPML) en stellen voor hierin structureel over de kwaliteit van alle assets (dus niet alleen civiele kunstwerken) te gaan rapporteren.

2. Aanbevelingen 2018 nagenoeg geheel opgevolgd.

Wij danken de Zuidelijke Rekenkamer voor de constatering dat het merendeel van de aanbevelingen uit 2018 is opgevolgd. Op punten waar de informatievoorziening richting PS nog verdere verbetering behoeft, zullen wij nadrukkelijk sturen op verdere professionalisering, zoals geadviseerd in aanbevelingen A1a en A1b. Ook nemen wij de suggestie mee om in alle relevante documenten eenduidig inzicht te geven in het kwaliteitsniveau van beheer en onderhoud van civiele kunstwerken, alsmede om de ontwikkeling daarvan structureel te monitoren en communiceren.

3. Beheer kunstwerken beter op orde, alertheid blijft nodig.

Uw constatering dat het beleid, de uitvoering en de verantwoording rond civiele kunstwerken aantoonbaar beter op orde zijn dan in 2018 bevestigt onze verbeter-inhaalslag van afgelopen jaren. Onze beheerorganisatie heeft een positieve ontwikkeling laten zien en heeft de doorontwikkeling van ons vakmanschap getoond. De inzet, kennis en kunde van onze medewerkers zijn hiervoor de basis. Desalniettemin delen wij de in het rapport geuite zorgen over de toekomstige beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel, kennis en kunde bij niet alleen de provincie, maar ook andere marktpartijen

zoals adviesbureaus en aannemers, en ook andere wegbeheerders. De verwachting dat de vervangingsopgave na 2030 sterk toeneemt, maakt dit tot een belangrijk aandachtspunt. Wij zullen gericht blijven investeren in opleiding, samenwerking en kennisdeling, zowel binnen de provincie als met andere overheden en partijen, om mogelijke capaciteitsproblemen tijdig te adresseren. Tevens zullen wij, conform de aanbevelingen A2 tot en met A4, inzetten op periodieke actualisatie van beleids- en beheerplannen, structurele uitvoering van beheer en onderhoud, verdere optimalisatie van het beheerproces en blijvende alertheid op externe ontwikkelingen. Op dit moment vindt er een actualisatie plaats van het strategisch assetmanagementplan en de tactisch operationele assetmanagementplannen, aantonend dat de juiste stappen al in uitvoering zijn. Medio 2026 starten wij met de doorontwikkeling van risicomanagement ten behoeve van ons beheer en onderhoud. Beide ontwikkelingen bieden een solide basis voor de in 2027 aan te bieden NIK 2028-2031.

4. Anticipatie op aanbeveling A5

Wij nemen tevens aanbeveling A5 ter harte, waarin verzocht wordt bij de voorbereiding van de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2028-2031 (NIK, eind 2026-2027) goed inzicht te bieden in de (financiële) gevolgen van actuele ontwikkelingen en het bijbehorende risicomanagement. Wij zullen bijzondere aandacht besteden aan de benodigde personele capaciteit, zowel in kwantitatief als kwalitatief opzicht, en de manier waarop wij zullen borgen dat deze tijdig beschikbaar is. Wij onderstrepen het belang van een integrale en transparante benadering, en zullen hier in de voorbereiding van de nieuwe NIK actief op anticiperen.

Specifiek zullen wij zorgen voor een heldere duiding van relevante trends, risico's rondom capaciteit en financiële ruimte, en de gevolgen van externe factoren op lopende en toekomstige beheer- en vervangingsopgave. Ook risicomanagement zullen wij in het opstellen van de NIK 2028-2031 een prominente plek geven. Deze integrale benadering achten wij essentieel om Provinciale Staten tijdig en volledig te informeren en goed te kunnen sturen op onze infrastructurele opgaven en keuzes.

Tenslotte willen wij hierbij benadrukken dat de Provincie Limburg, als beheerder van civiele kunstwerken en andere assets, één van de wegbeheerders is binnen het Limburgse regionale mobiliteitsnetwerk. Daarnaast vormt de provincie een belangrijke schakel in het nationale mobiliteitsnetwerk. De functionaliteit en veiligheid van dit netwerk zijn afhankelijk van goed eigenaarschap en zorgvuldig assetmanagement door alle betrokken partijen, waaronder Rijkswaterstaat en de Limburgse gemeenten. Samenwerking, tijdige afstemming en kennisuitwisseling blijven hierbij van cruciaal belang.

Gedeputeerde Staten van Limburg”

4.2 Nawoord rekenkamer

De Zuidelijke Rekenkamer dankt het college van GS voor de gegeven reactie. De reactie toont – in lijn met de gemaakte inhaalslag - dat GS voor hun civiele kunstwerken goed en zorgvuldig assetmanagement hoog in het vaandel hebben staan met het oog op onder andere bereikbaarheid en veiligheid, maar zich ook bewust zijn van de noodzaak tot blijvende alertheid. Uit de reactie blijkt dat GS onze conclusies

herkennen en aan de slag willen met de aanbevelingen van de rekenkamer om de positieve ontwikkeling vast te houden en toekomstige uitdagingen waar mogelijk aan te pakken. De vooruitgang die we hebben kunnen vaststellen en de betrokkenheid en het openstaan voor feedback van de betrokken medewerkers, geven vertrouwen dat de lijn van verbetering komende jaren zal worden voortgezet. Ten slotte toont de reactie van GS dat ze zich bewust zijn dat samenwerking en afstemming met andere wegbeheerders in Limburg van cruciaal belang zijn, mede door de afhankelijkheid van deze andere partijen die geconfronteerd worden met capaciteits- en financiële beperkingen.